

BUITEN

3^E JAARGANG No 1.

ZATERDAG 2 JANUARI 1909.

Foto Aug. F. W. Vogt.

ZUYLESTEIN. POORT IN EEN TUINMUURTJE.

zij mee, eentonig en zacht; het klonk als kabbelende golven tegen een zacht strand.

Zij was ook schoon. Een heerlijke vrouwengestalte, bij den hemel! Golvend week, geelwit als zeeschuim of room, met geelgroene lichteffecten als parelmoer, lippen als koralen, het roodblonde haar versierd met witte waterlelies en oogen, lokkend en groen als het water in de diepte. Een lelieblad hield zij als waaier in de hand en de lange steel slingerde zich gelijk een worm om haar arm.

Doch noch hare schoonheid, noch haar zuchten baatte. Zij wuifde met het lelieblad, zij strekte de armen naar hem uit — hij schudde slechts het trotsche, ruige hoofd. Zij fluisterde en zong, zij lokte en lachte — hij wendde zich af, lange tonen blazend, die door de bergen weerklaatsen werden en haar lokken overstemden. Zij vertelde van alle kasteelen en schatten, die zij op den waterbodem had — zij sprak van de vreugde, de vrede en de zaligheid zonder verlangen of einde, die zij hem geven kon; dan luisterde hij een oogenblik als betooverd, richtte zich plotseling op, rende het bosch in en verborg zich langen tijd in de duisternis.

Wanneer hij daarna weer te voorschijn kwam op de hoogste klip, gebeurde het soms, dat hij een vrouwelijk wezen bij zich had: een elf met slanke meisjesgestalte en groote, betooverende oogen; een boschnimf met hoogen boezem en wel-gevormde beenen in plaats van schubbige vischstaarten. Dan werd de valsche Ran razend, woest en dol door alle kwellingen der jalousie; het begon te stormen, dicht opeen gedrongen sloegen de golven tegen het strand, bruischend, schuimend en wit. Het geheele meer wemelde van wilde, booze wezens, die tegen elkander aandrongen en elkander omgooiden, ze kwamen aanstormen en probeerden tegen den rotsmuur op te klimmen, roepend en schreeuwend met schelle oorlogskreten. Achterover stortten zij weer terug, steunend, met zware zuchten, zonken ze wederom in de diepte.

Dat was Ran, die de golven opzwiepte en kreunend de haren uittrok. Naakt en heerlijk in den storm stond de groote Pan op de hoogste rotspunt en speelde op de fluit. Nu en dan zweeg hij en keek lachend naar het oproerige water.

Op deze wijze verliepen vele, vele jaren. Beide werden zij ouder, hij was een gespierde, harige man geworden; zij een vrouw in de volle ontwikkeling harer schoonheid. Steeds ontmoetten zij elkander des avonds nog en begeerde zij hem even vurig en vergeefs.

Toen brak een nieuw tijdperk aan. Jarenlang had zij hem niet meer gezien — maar wanneer zij in de lichte, trillende zomernachten bij het strand op hem lag te wachten, zag zij iets anders. In de bergen rondom het meer weerklonken bijlslagen; zij hoorde het breken van hout; zij zag hoe de bosschen dunner en de groene tapijten op de rotsen steeds kleiner werden, hoe ten slotte steeds verder in de rondte alles kaal werd en bruin. Zij verwonderde er zich over en dacht na. Wie breekt zijn heerlijk groen huis af — waarom laat hij dat toe, waarom verslaat hij hen niet, verjaagt hen niet — en, waar is hij?

Het werd winter en het glanzende ijsdak spreidde zich over Ran's blauwe zalen uit. Meestal lag zij in een lichte sluimering in de binnenste kamer, diep in haar kasteel; slechts een enkele maal, wanneer het haar te leeg en te eenzaam werd, gleed zij door het water en bleef onder het half doorzichtige ijsdak liggen. Zij zag omhoog naar de kust, maar hij kwam nooit, wel anderen. En wanneer een krachtige jonge man over het ijs ging of op schaatsen voortsnelde, gebeurde het soms, dat zij een gat in het dak sloeg, hem naar zich toetrok en hem tot haar minnaar verkoos. Dan droomde zij in de armen van een ander te rusten, in de armen van den boschgod. Maar die droom vlood heen met de golven. Zij waren zoo breeikbaar, alle deze minnaars, die door hare liefkozingen stierven. Zij waren niet zooals hij, de sterke man van het bosch, de groote Pan!

Toen brak een onweersavond aan. Donkere wolken joegen over de bergen, een sneeuwstorm veegde over het meer, brommend als ver-verwijderde kanonschoten, huilend als een troep geslagen honden, sissend als tienduizend woedende katten. Een dikke sneeuwlaag lag op het ijs, maar de storm blies haar weg, veegde haar voor zich uit als met reuzenbezemen, zoodat het ijs hier en daar zichtbaar werd, glanzend en zwart.

Ran zwom heen en weer tusschen de oevers. In de huizen en hutten brandde licht; zij hoorde klinkende bellen langs de wegen, maar bij dit wilde spel der natuur waagde zich geen levende ziel op het ijs.

Ja toch, daar kwam iemand. Als een groote schaduw in de duisternis teekende hij zich af tegen het ijs. Hij geleek geen mensche-lijke gestalte, veel meer een groot, viervoetig dier. Zij zwom eenige slagen naar hem toe; het was de beer — zijn oude, langharige beer — en hij droeg iets op den rug. Nog eenige slagen — ja, de ruiter was hij zelf. Gebogen en in elkaar gezakt zat hij op den beerenrug en hield iets in de eene hand, dat op een dennetak geleek. Boven zijn hoofd vloog de woudhaan met zwaren vleugelslag als een zwart spook en achter hen aan hinkte een hert met kleppenden tred en hangend hoofd, als werd de mooie kop door den reusachtigen kroon neergedrukt.

Dicht onder het glazen dak bleef zij wachten. Nu stond de stoet stil. Allen keerden de hoofden naar het land en bleven een oogenblik in onbewegelijk aanschouwen staan, de woudhaan vloog zelfs eenige slagen terug. Toen zetten zij zich opnieuw in beweging en kwamen steeds nader; ademloos lag zij te wachten — nu waren ze vlak bij. Toen sneed haar spitse, met ijzer beslagen

staaf door het ijs, dat scheurde en met een kort geknap barstte. Tegelijk zonken allen in de diepte.

Met geopende armen ontving zij hem, drukte hem vast tegen zich aan en liet zich zinken als een steen. Op een zachte zandbank in een rots onder de kust landden zij en zagen elkaar aan.

Zij stonden nu beide op den drempel des ouderdoms. Ran zag er het beste uit, rijzig en zacht van vormen als vroeger, met nog brandenden blik in de groene oogen. De oude god was er slechter aan toe; men zag het hem aan, dat het hem slecht was gegaan. Mager was hij en bottig, met een zwaarmoedig treurigen blik. Toch had hij nog dezelfde schoone, naakte kracht van vroeger, al sluimerde zij ook nu; toch kon de oude geestigheid van zijne lippen vloeien, al waren ze nu ook koud en gesloten. Daarom straalden Ran's oogen evenals weleer, toen zij fluisterde:

— Groote Pan, eindelijk ben je gekomen!"

Hij knikte. „Zij hebben mij daarboven weggejaagd," zei hij somber.

— Zij — wie?" vroeg de valsche Ran. „Bestaan er zulke vermetele wezens?"

De groote Pan fronste het bruine voorhoofd, zoodat de hoorns dreigend naar voren staken:

— Handelslui," zei hij. „Een ellendig, geldzuchtig ras, dat zich menschen noemt en zich beschouwt als de heeren der Scheping. Mijn slot hebben zij afgebroken, mijn tempel naar den grond gehaald, stam voor stam hebben zij mijne pilaren weggenomen. Om de resten voor eenige ellendige stuivers te verkoopen! Steeds dieper in de wildernis dreven zij mij — al deze jaren heb ik rondgezworven, opgejaagd en vervolgd als een ellendige verrader, en nu hebben zij mij zelfs daar verdreven. Geen stam is er, waar ik tegen leunen kan, geen den om onder te rusten, geen kruin, waarin mijn vogels fluiten kunnen. Kale velden overal, doodsche uitgestrektheden, uitgestorven streken."

Hij zweeg een oogenblik en zonk in elkaar. Toen richtte hij zich weder op; zijne oogen schoten vuur, er klonk een jubelenden zangtoon in zijn grove basstem. Ran luisterde stil en verrukt.

— Maar mijn wraak achterhaalt ze, eer ze het vermoeden," zei hij. „Over eenige jaren is het gedaan met hun vreugde. Dan kijken ze zich gek op heidevelden en kale bergen. Dan snakken zij naar de lucht der dennen, en het ruischen der boomen. Dat zal hun straf zijn en als dat niet den dood van heel hun beklagenswaardige stam ten gevolge heeft, ben ik niet de groote Pan!"

Hij zweeg opnieuw. Toen werd hij kalmer — een oogenblik kwam de oude schelmsche uitdrukking in zijne oogen, en opgewekter zette hij voort, onderwijl zwaaiend met zijn dennetak:

— Maar enfin, praten we daar nu niet langer over. Deze den is mijn laatste — gelukkig heb ik hem nog van die dievenbende kunnen redden. Ik heb hem meegenomen als herinnering — het is nu Kerstmis en ik ben niet gewoon de feestdagen ongevierd te laten voorbijgaan."

Er was feest op den bodem van het meer. De boom werd behangen met schatten uit de diepte, met schitterende schelpen en oesterschalen, met guirlandes van parelmoer en koralen, met glanzende vischschubben, kwallen en zeesterren. De waternimfen werden geroepen en speelden hunne vrolijkste polka's: Agir 1) kwam met al zijne dochters. Het was een vliegende dans om den denneboom; binnen in den kring dansten de oude Pan en de valsche Ran een volksdans, zoodat de watermassa's zwiepten; alle visschen in het meer schoten heen en weer tusschen de feestvierenden en rondom hen allen lag de groote zeeslang en beet zich lachend in den staart.

De groote Pan bleef in de diepte bij Ran.

De den, dien hij meegebracht had, plantte hij op den bodem van het meer. Na korten tijd groeiden andere dennen op; eerst werd het een boschje, later een heel woud.

Hij wandelde rond en zag hoe de boomen opgroeiden en zich voortplantten over klippen en zandbanken. Maar het deed hem geen genoegen; het was, als kon hij niet langer voelen, noch de vreugde, noch de smart; alles was grauw en nat, koud en stom. Nooit voelde hij iets van de vreugde, de vrede en de zaligheid zonder einde, die Ran, de valsche, hem beloofd had. Zonder verlangen, had zij ook gezegd: dat was waar — hij kon zelfs niet verlangen. Dag en nacht verlangde hij er naar te kunnen verlangen.

En dan vertelt de sage verder, dat eenige menschen op een helderen, stillen zomeravond op het meer roeiden. Zij zaten zwijgend en luisterden naar de doode stilte, zij zagen omhoog naar de kale bergen, grauw-grijs, stijf en treurig als lijken waren ze om aan te zien.

Toen heeft een van hen, die een beter gehoor daarvoor had dan de anderen, een wonderbaar zingend suizen in de golven gehoord, een levend ruischen, stijgend in kracht, dalend in somber lokken.

Zij bogen zich over boord en luisterden. Zij hoorden het suizen en meenden diep, heel in de diepte de toppen hunner gezonken bosschen te zien en toen schreiden ze.

En zoo zegt de profeet, en zoo is het kort begrip dezer lange fabel, dat, wanneer geldzuchtige kooplui den grooten Pan in de strikken der valsche Ran doen vallen en alle groene wouden tot op den bodem van het meer doen zinken, wij allen, die ons menschen noemen, ook in het donkere vocht moeten wegzinken en ons veranderen moeten in koudbloedige dieren, in stomme, starrende visschen.

1) Een zeegod.

Uit het Zweedsch.

Foto Aug. F. W. Vogt.

DE TRAP NAAR DEN HOOFDINGANG VAN HET KASTEEL.

HET KASTEEL ZUYLESTEIN.

DIT is een van de kasteelen in ons land, dat behalve door zijn pracht, vooral ook door de bijzonderheid, dat Prins Frederik Hendrik van Oranje, de „Stedendwinger”, er de nu nog zoo fraai behouden gebleven gedaante aan gaf, de aandacht moet trekken van hem, die, met eenigen zin voor het behoud van monumenten uit dien roemruchten tijd onzer groote dagen beziel, aan het snuffelen gaat in archieven en bescheiden over geschiedkundige bouwwerken — welke, het zij met voldoening geboekstaafd, nog veel meer dan „men” zou denken, in ons land in uitstekenden staat gevonden worden.

Reeds in de beschrijving van het Huis te Amerongen, voor eenigen tijd in ditzelfde weekblad opgenomen, werden eenige woorden gewijd aan het kasteel, of liever de heerlijkheid Zuylestein. Dit wordt hierdoor verklaard, omdat deze hooge heerlijkheid, in het jaar 1465 op Jan van Zuylen van Natewisch verlijd, door erfrecht kwam aan Geertruid van Nyenrode, gehuwd met Godaard van Reede, Heer van Amerongen, en aan hare dochter Adelheid van Reede, die dezen eigendom in het jaar 1609 voor de som van tien duizend guldens verkocht aan Joan van Renesse van der Aa, Proost van St. Jan te Utrecht. Hij verkreeg in 1612 dat gedeelte van Amerongen, dat den Domproost behoorde en in 1613 Zuylestein, door de Staten van Utrecht, met toestemming van het Kapittel ten Dom, in erfpacht gegeven — voor eene jaarlijksche uitkeering van zes gulden, die betaald zijn geworden tot het jaar 1631. In dit jaar hechtte voornoemd kapittel er zijne goedkeuring aan, dat van die belasting ontheffing zou worden verleend en de onmiddellijke heerlijkheid daarover zou worden opgedragen aan Frederik Hendrik, Prins van Oranje, die inmiddels door den aankoop der bezittingen eigenaar was geworden en daarmede eene oplossing had gevonden voor de geschillen, die over Zuylestein gerezen waren na den bedoelden verkoop door Adelheid van Reede.

Met een enkel woord willen wij de redenen dier geschillen hier vermelden: de verkoop door Adelheid werd aangevochten, omdat de Heer van Amerongen, die de eene tegenpartij was, beweerde, dat het goed, als aan fidei-commis onderhevig, niet buiten zijn geslacht vervreemd mocht worden. Maar nog grooter oneenigheid deed zich voor, tusschen de beide families, over de grenzen van het wederzijdsche rechtsgebied — een in die dagen teere quaestie, waarin niemand van toegeven of schikken wilde weten. Wel

werden de oneenigheden tijdelijk tot bedaren gebracht door de tusschenkomst van 's Lands Staten, maar tot eene definitieve oplossing was men nog in geen en deele gekomen. En opnieuw laaide het vuur van verdeeldheid en vijandschap hoog op, toen den Heer van Amerongen het hooge rechtsgebied wederom in pandschap was gegeven. Dank zij de bemiddeling van Frederik Hendrik, die zich in deze zaak mengde, werd eene beide partijen bevredigende oplossing gevonden: de Prins kocht de heerlijkheid van Zuylestein met al haar rechtsgebied. Deze koop werd in het jaar 1630 door de Heeren Geëligeerden en door de Ridder-schappen van dit gewest goedgekeurd.

In het volgende jaar werd tusschen Frederik Hendrik en den Heer van Amerongen een verdrag of overeenkomst gesloten, betrekking hebbende op de Landscheiding der beide Heerlijkheden en op haar hoog, middelbaar en laag rechtsgebied, benevens den Impost van cys en gruit, welke overeenkomst ook door Hun Edel Mogenden — die Zuylenstein met het hooge rechtsgebied beschenken, bekrachtigd werd. Doch daar de grenzen zoo nauw waren, dat er nauwelijks een genoegzaam getal personen, tot de bediening van het recht gevonden werd, zoo werd de aandacht van den nieuwen Heer dra gevestigd op de heerlijkheid van Leersum, waarin 's Lands Staten het hooge, middelbaar en lage rechtsgebied oefenden. Hij vroeg dus of Hunne Edel Mogenden genegen zouden zijn deze te verkoopen. In een voltallige vergadering op 24 Februari van het jaar 1632 bijeengekomen, werd over deze aanvraag beraadslaagd en de heeren kregen de heusche ingeving, Prins Frederik Hendrik, wegens zijne groote verdiensten, het volle eigendom te verzekeren met al het rechtsgebied in Leersum, „benevens de Thinsen, pagthoenderen of kapoenen, en de erfpagt van de wind tien Guldens getrokken hadden”.

Zoo werd dus de gemeente Leersum bij de heerlijkheid Zuylestein ingelijfd.

* * *

Het dorp Leersum nu, is, in de provincie Utrecht, gelegen aan den straatweg tusschen Utrecht en Arnhem, ten Oosten begrensd door Amerongen, ten zuiden door Langbroek, ten westen door Darthuizen en Maarsbergen en ten Noorden door Woudenberg. De hooge heide, welke hier de uitlooper is van de reeks heuvels,

die dwars door het oostelijk deel der provincie loopt, diende eenmaal den eersten bewoners van ons vaderland tot woonplaats of toevluchtsoord, en zeker tot rustplaats voor hunne dooden. Vele der kleine verhevenheden moeten *tumuli* of grafsteden der oude Germaansche volksstammen geweest zijn en uit die terpen zijn jaren geleden dan ook grafurnen en overblijfselen van verbrande beenderen opgedolven.

De naam Leersum — welke oudtijds Leerscham werd geschreven, een afleiding naar men aanneemt van het oude Hlara, Laer, dat in de vóór-Christelijke tijden eene heilige hut of tempelhut (*fanum*) aanduidde — komt het eerst voor in eene oorkonde van het jaar 1345, waarbij voor een verdrag met Bisschop Jan van Arkel gemaakt door Zweder van Abkoude, Heer van Wijk, en zijnen zoon Gijsbert wordt bekrachtigd. In dit stuk verklaren de twee laatstgenoemden, dat zij „dat dagelicksche gerecht van Leersum en al sulck recht als hem (den Bisschop) ofte sijne stichte toebehooren, mochte als van den roeden tienden, ghelegen in den kerspel van Amerongen van hem hebben ende ghebruycken sullen”.

Een oorkonde van 1472, 22 April te Brugge uitgegeven, door Antonius Bastaard van Bourgondië, natuurlijke zoon van Philips den Goeden, maakt eveneens gewag van Leersum: daarbij doet deze aan zijn broeder David van Bourgondië, Bisschop van Utrecht tegen de som van 12.000 Rijnsche guldens van XL grooten Vlaamsch, afstand van den eigendom op Rhenen, Amerongen, Woudenberg, Driebergen, Zeijst, Leersum, Coeten, Langbroek, Soest, Ghoij en Houten „una cum silvis, venis, pascuis, praediis, fructibus, proventibus et emolumentis eisdem Dominiis seu territoriis pertinentibus” en van de rechten, die hij op de heerlijkheden of kasteelen van Abcoude en Duurstede en op de stad Wijk had, alles ten gevolge van een koopcontract met wijlen Heer Jacob van Gaesbeek gesloten 1).

Omtrent de stichting van het kasteel Zuylestein zijn geen besliste data of feiten bekend en de oudst bekende eigenaar is een Johan van Zuilen, zoon van Wouter van Zuilen, die als zoodanig genoemd wordt in een register der bisschoppelijke leengoederen van Utrecht, uit het midden van de 14e eeuw. Op Vastenavond, 26

1) Een samenvatting van de rechten en inkomsten vindt men in de volgende „Sommiere deductie van 't geen de Ed. Mog. Heeren Staten 's Lands van Utrecht, aangaande het comptoir van H. Ed. Mog. domeynen competeert in het dorp van Leersum” welke tijdens de beraadslagingen over dit punt door den Rentmeester der domeinen aan de Staten werd ingeleverd:

„In den eersten compt hare Ed. Mog. de hoge, middele ofte Mixte, en de lage jurisdictie, waarvan d' hoge jurisdictie tegenwoordig de E. Hore Provinciael van Utrecht, de middele ofte mixte derselven Here, ofte die van den gerechte van Leersum tot optie van parthyen, de lage derselven gerechte competeert, welck gerechte jaarlycx by den maarschalck in den tyt uit den name van haer Ed. Mog. wert verandert ende gestelt.

„Het schoutamt van Leersum, t welck alle dry jaren bij hare Ed. Mog. werd verpacht, wordt tegenwoordich bedient by Huych Verwey, gevende daarvoor jaarlycx tot pacht de somma van.....III gl. XV. β. (β=stuiver).

„Het secretaris-ampt aldaar wert insgeleycx verpacht en tegenwoordich bedient by Jan Gerbranz van Schagen, gevende jaarlycx te pacht.....V β.

„Item de thinsen ofte pachthoederen ende capoenen gaende uyt tegen verscheyden parthyen van landen, verschynende op sinte Martyns avondt, waarvan by versterff ofte alienatie nieuwe brieven van den Rentmeester van den Rentmeester van de domeynen in der tydt moeten worden verzocht, belopende jaarlycxIX gl. XVII β.

„Item Haar Ed. Mog. compt tot Leersum de windt, dewelcke Cornelis Ryecz. Tol in erfpacht is besittende, verschynende jaarlycx cormis, ende beloopt deselve alle jaar.....IV gl. X β.

„Item compt Haar Ed. Mog. uyt het kerspel van Leersum het stoelgeldt, verschynende Martini-avondt, belopende jaarlycx.....XII β.

„Compt te samen XVIII fl. XIX β.

Februari 1405, werd Johan van Zuilen van Natewisch door Bisschop David van Bourgondië, met het kasteel beleend. In 1497, op den 9den September, kreeg het kasteel een nieuwen eigenaar in Wouter van Zuilen van Natewisch, die op dien dag door Bisschop Frederik van Baden er mee beleend werd. Maar weldra zou het kasteel in eigendom van een ander geslacht overgaan: dezelfde heer Wouter kreeg van zijne familie toestemming op den verkoop van het kasteel aan Dirk van Bevervoorde, die door Bisschop Frederik 31 Maart 1502 met de heerlijkheid beleend werd. Ook in dit geslacht bleef het kasteel niet lang, want op zijn beurt verkocht Dirk van Bevervoorde het goed aan Frederik van Seldeneck, Erf-keukenmeester van het Heilige Roomsche Rijk, die het van denzelfden Bisschop 14 Augustus 1516 in leen ontving, wat bekrachtigd werd door Bisschop Philips van Bourgondië op 25 Mei 1518, nadat opnieuw de Zuilens van hunne rechten afstand hadden gedaan. Frederik van Seldeneck liet Zuylestein bij erfenis aan zijn broeder Jan of Hans van Seldeneck na, die er door Keizer Karel V mede beleend werd op 21 Juli 1542. Inmiddels was het kasteel met verscheidene andere in de provincie in het jaar 1536 door de Staten van Utrecht voor ridder-

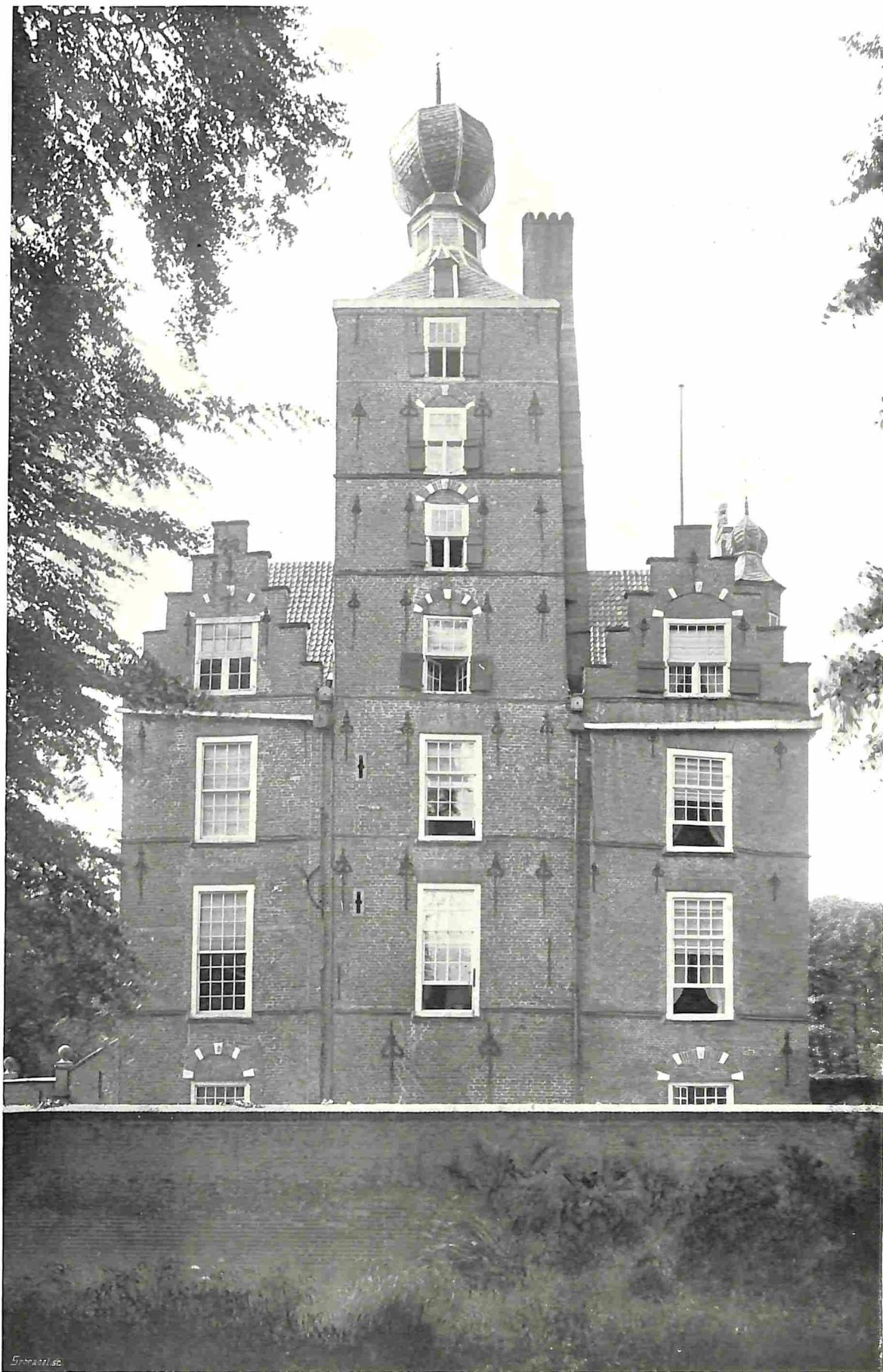

Foto Aug. F. W. Vogt.

ZUYLESTEIN. DE TOREN.

matig erkend. In het geslacht Seldeneck bleef de heerlijkheid tot het jaar 1549, toen op den 19en November het kasteel in handen kwam van Ernst van Nyenrode, wiens dochter Geertruida door haar, hiervoor vermeld huwelijk, met Godaard van Reede (in 1544) — in het jaar 1558 (October) de bezitting in een nieuw geslacht bracht. Haar dochter Adelheid, die ten slotte Zuylestein verkocht aan Joan van Renesse van der Aa, was gehuwd met den Engelschen kolonel Thomas Maria van Wingfeld, wien zij geen kinderen gaf. De nieuwe heer was — een aardige bijzonderheid, welke Kok's Vaderlandsch Woordenboek vermeldt — een tegenstander van Prins Maurits en dit toonde hij, toen hij als afgevaardigde van Utrecht ter vergadering kwam van de Algemeene Staten te 's Gravenhage, vooral toen de Prins in 1648 de regeering te Nijmegen, die Remonstrantsch gezind was, had veranderd. Later, toen Prins Maurits ook te Utrecht was gekomen, was de woning van Zuylestein te 's Gravenhage de vergaderplaats der Stichtsche edelen en grooten, die er beraamden, wat hun te doen stond. Doch, toen Prins Maurits alles naar zijn zin had beschikt, werd Zuylestein wegens zijn gedrag in rechten betrokken en „mocht zich gelukkig achten, met verlies van ambten en waardigheden althans zijn leven te behouden”.

Met dezen Joan Renesse van Zuylestein zijn wij dus nu weder gekomen tot den tijd van geschillen en verwikkelingen, welke de gestrengte bedreiging door de Staten van Utrecht: een poene van honderd dubbele gouden Nederlandsche ridders, wanneer de partijen zonder elkander met woord of daad te beledigen, den loop van het rechtsgeding over de vermeende rechten niet wilden afwachten — maar matig tot bedaren wist te brengen. De bekende oneenigheid tusschen Frederik Van Reede, Heer van Amerongen en Joan van Renesse was vooral ook op de spits gedreven door het veranderen van den predikant te Amerongen in 1619 door de synodale resolutie en door een onderwijzersquaestie. Want hoewel er in Amerongen een schoolmeester was, had de Heer van Zuylestein er een aangesteld: een „onderwijspetitionnement” werd op touw gezet en bij de classis kwam van gemeentelieden een klacht in, waarbij tevens gevraagd werd „dat zij Julius Matthijs als schoolmeester mogen houden, en dat de geburen er iet wel twee konden gageeren, hetgeen veel onrusten, onlusten en onminne was causeerende”. Maar ook op kerkelijk gebied werden onaangenaamheden gezocht: Ds. Raesfeldius, predikant van Amerongen (wie herinnert zich hem niet uit van Lennep's Pleegzoon?) werd bij de Classis aangeklaagd en onder zijne beschuldigers was de Heer van Zuylestein de voornaamste. Hij verscheen zelf ter classikale vergadering in September 1619. In de classikale vergadering van Januari 1620, sess. 3a verschijnt echter ook de Heer van Amerongen en nadat deze en diens echtgenoot als voornaamste getuigen à décharge waren gehoord, volgde beslissing in de 6e sessie. Vier punten van beschuldiging waren tegen Ds. Raesfeldius aangevoerd: 1°. vergiftiging van bijen, 2°. vuile en schandelijke dronkenschap, 3°. valsche en kwade meneen tegen zijn eigen hand en belofte, 4°. heimelijk trouwen in de huizen. Van de eerste drie beschuldigingen werd Ds. Raesfeldius bij gebrek aan genoegzaam bewijs vrijgesproken, voor het laatste punt kreeg hij een berisping.

(Wordt vervolgd.)

VAN 'T OUDE IN 'T NIEUWE.

T WAS Oudejaarsdag. Een dag midden in de week, en toch was hij iets anders als 'n weekse dag in het stille leventje van het Veluwsche dorp. Er was Zaterdagse drukte geweest. Immers de Nieuwjaarsdag werd als Zondag gevierd, en wyl dan geen kerkangers langs vuile dorpsstraat of niet brandheldere gevels mogen gaan, moest Oudejaarsdag wel een beetje Zaterdag zijn. De straatjes en stoepen hadden een kleine schrobbeurt gehad, waarbij een deel van het uitgestorte water heel spoedig achterbleef tot glinsterende ijssterretjes verstijfd, want het was vriezende. Vóór de deuren werd dan overal zand gestrooid om den voet voor uitglijden te behoeden. Dapper hadden de vrouwlui zich geweerd, plonsend met verkleumde, roode werkhanden in de volle emmers, al was dan ook de boel, volgens eigen verklaring, haast nauwelijks vuil door de vele beurten bij al die Zondagen in de laatste jaarweek. Geen deur of raam, geen schelknop zou dan ook het nieuwe jaar niet glanzend en blinkend begroeten. 't Grootste deel van het werkwater echter was verschrobd, met bezems voortgestuwd in de straatgoten, waardoor de daarin aangelegde, gepolijste glijbanen stroef gemaakt werden, tot groot verdriet van de vacatievierende jongens, die er hun klompen op meenden te moeten verslijten.

Ze zochten daarom ander tijdverdrijf. Een groepje stond, met de handen diep in de broekzakken, koukleumend te kijken voor de dorpsmidse, waarbinnen juist een bijna witgloeiend stuk ijzer uit het vuur op het aambeeld werd gelegd, waarna de smeden met zware voorhamers er op begonnen te beuken, dat lange vonken er lustig afspatten en fel oplaaient door de smederij vlogen.

— Hègtem! wat 'n vonken! riepen de in de deur staande jongens, en ze bewonderden de durvende smeden, die rustig en krachtig, met vaste hand de helder weerklinkende slagen deden neerpletteren op het gloeiende ijzer, niet achtend de opzij uitspattende vurige metaalsprenkels. Rossen gloed vlamde door de

smederij en scheen op tegen de roodverhitte gezichten der werkers. Een blondharig boerenkereltje was, aangetrokken door hetzelfde moois waarnaar de jongens keken, eerst stil blijven staan op den weg, toen de goot overgestapt en halfverlegen, wantrouwig-wat als boertje tusschen de dorpsjongens, naar de open deur der smidse geschoven. Weldra stond hij achter de kijkende groep. Op de punten van zijne klompjes, het hoofd naar voren om tusschen de hoofden der anderen door te zien naar wat de smeden deden, stond hij mee te genieten van het vurige vonkenspiel. Een groote klepmand hield hij aan het hengel gedragen achter zich om van des te dichterbij mee te zien, hoe de vonken eindelijk korm ter werden, het afkoelende ijzer zich donkerder rood kleurde, totdat de gezellen hun hamers lieten zakken, het vuur oprakelden, de blaasbalgen kleppen en snuiven deden en het ijzer weer in den vuurgloed werd getild.

Hij ging zoo geheel op in het zien naar die bedrijvigheid, dat hij vergat zijne geheime zending te bewaken, welke rustte in de hengelmand achter zich en waarmede hij eindelijk midden tusschen de andere jongens stond. Hij merkte niet, hoe een hunner uit louter nieuwsgierigheid een klep der mand opbeurde, en schrikte eerst op uit zijn peinzend toekijken, toen er achter hem eensklaps luide klonk: — „O! kiek's, jongens! 'n haos! Kiek's wat 'n groote haos in die mand!”

Met een ruk trok hij de mand naar zich toe, een kleur als vuur overtoog zijn blanke jongensgezicht: — Blief d'r of, loat los, heur je!” kwam hij dapper, — te laat echter. Allen hadden het gehoord, allen wisten ze reeds, dat die kleine Klaas van Driessen een groote haas in zijn mand meevoerde.

— Nou, loat's kieken, Kloas!” riepen er enkelen. Beschaamd trok hij zich terug en wou haastig zijn weg vervolgen, maar de jongen, die de haas ontdekt had en zich de mand uit de handen had voelen rukken, liet hem zoo stilletjes niet weggaan.

— Die heb je zeker gestreupt, Kloasje!” schimpte hij. — Z'n vader zeker!” riep 'n ander.

— Dat lieg je, lillikerd!” wou Klaas zich verdedigen nog onder het weggaan, — je eigen vader.... — Nei, die van joe!” riep een derde jongen partij trekkend. — Streuper! Kloas de streuper! Streuper!” schreeuwden nu verscheidene stemmen. — Boerenstreuper!”

Een oogenblik stond Klaas nog stil, als wilde hij zich driftig op de scheldende jongens werpen om er op los te slaan, — maar hij voelde te goed: zijn zaak was niet recht.

— Je bint eigenst streupers!” bouwde hij nog eens zwakjes hen tegen; toen keerde hij hen den rug toe en zette het op een loopen, zoo hard de zware vracht hem toeliet. Midden op den weg stonden nog een paar belagers hem, met de handen als spreekbuizen voor den mond, na te schreeuwen: — Streuper! Streupèèr!”

Klaas liep hard door naar het andere dorpeinde, waar hij zijn ongelukkig volvoerde zending ten einde bracht. De winkelier — tevens wildopkoop — nam de haas uit de mand, vulde die met de winkelwaren, die Klaas hebben moest, en zoo betaalden ze elkander met gesloten beurzen.

Thuis durfde hij met geen woord te kikken van die ongelukkige ontmoeting in het dorp. Diep in hem voelde hij voortaan de vernederende schande gloeien zich met al de zijnen, — door zijn schuld nog wel — ontdekt te weten als streupers!

't Was niet recht-af slechtigheid, wat den boerendaggelder Driessen tot stroopen gebracht had.

Tot November van dat jaar had hij geregeld zijn langen en zwaren dagarbeid volbracht in vasten dienst van een grooten boer, toen deze kinderloos kwam te sterven, waarna de erfgenamen de plaats verkocht hadden. De nieuwe eigenaar had zijn eigen volk van elders meegebracht en zoo was Driessen juist tegen den winter zonder werk. Wel had hij hier en daar nog wat lossen arbeid gevonden, zolang het niet winterde en de grond open bleef, doch tegen December viel de vorst in, het werk buiten was afgeloopen. Driessen had gesjouwd, van buurt tot buurt, overal zijn sterke, jonge armen, zijn breede schouders aangeboden; hier had hij een paar malen een daggeld met dorschen verdiend, ginds weer, na dagen lang van hofstede tot hofstede te zijn getrokken, een dagje werk gekregen, 'n stapeltje hout gekloofd, een schuurtje mee afgebroken; maar dat bracht niet geregeld aan, en in het anders opgewekte gezin van den jongen, krachtigen kerel kwam de zorg, de bleke zorg, binnen.

De Decembertagen rijden zich aaneen met steeds nijpender koude. De kleine houtstapel en de veenplaggenhoop achter het dagloonsplaatsje konden vuur in den haard brengen, de kleine aardappelbouw minderde al aardig in den kelder, slacht en roggebouw waren toch al niet te best geweest, zoodat 't bedroevend zuinigjes toeging bij Driessen.

De gezichten stonden met den dag stroever, er werd minder gesproken; de kinders leden onder die gedrukte stemming der ouders, hun lastige buien werden minder geduld, er werd vaker geschreid en niet meer gezongen.

't Liep tegen Kerstmis; een volle week was er geen cent in huis gekomen, de winkelwaren waren verbruikt en geld om nieuwe te gaan inslaan, ontbrak. Hard was 't! Gezegd werd er bijna niets daarover tusschen Driessen en zijn goede vrouw Trui; toch wisten ze 't beiden maar al te goed, hun denken ging over niets anders dan het naderende gebrek aan zooveel, wat ze tot nog toe als hun kleine weelde, hun bescheiden welstand beschouwd hadden.

Hij merkte wel, als hij plotseling naar zijn vrouw opkeek, hoe ze snel een traan wegveegde van haar wangen. Hard was 't, om

Foto Aug. F. W. Vogt.

ZUYLESTEIN DE VOORGEVEL VAN HET KASTEEL.

aldoor maar te verbruiken van den luttelen voorraad, waar de winter nog zoo zorgelijk lang leek. Dat maakte het slikken moeilijk, dat kropste tranen op in de keel soms, als ze zwijgend tegenover elkaar zaten; ze ontweken elkanders nabijheid, meden elkaars blikken, liepen doelloos soms door en om het huis, zwijgend en zinnend, elk met eigen gedachten, die toch dezelfde waren.

* * *
't Had lichtjes gesneeuwd. Het kleine gedoe aan den zandweg droeg witte daakjes, blanke sneeuw lag gestrooid over heg en struik en in het vlakke tuintje, waar de wintersche boomen hun zwarte takken hieven naar de sombere luchten.

Gure oostenwind gierde bij vlagen over het land, 't was fel winter buiten en toch werd het Driessen dien avond bij het plaggenvuur te warm. Hij vond er geen rust onder den zorgdruk der dagen en stond, — waarom wist hij niet, — telkens buiten in de kou, staarde huiverend op naar de donkere wolkenbanken, die zacht voortschoven langs den diepen, nachtblauwen hemel, rilde als de wind gierend uitschoot en aanwakkerend de sneeuw stuiven deed van dak of tak, de handen groef hij dieper in zijn leeg zakken. Peinzend liet hij de zorgelijke gedachten spoken door zijn moede hoofd en, geen uitweg vindend, wilde hij dan maar weer zijn haardhoek bezetten. Licht zag hij niet, raad vond hij niet!

Juist keerde hij zich om, tastend naar de deurklink. . . . Wat was dat? — Ritselde daar iets in den hof? . . . Scherp tuurde hij door den besneeuwden tuin, spiedend gingen zijn blikken onder de boomen door, waar langs het middenpad de donkere toppen der boerenkool zwart gerijd lagen boven de sneeuw. Daar sprong wat heen en weer; — behoedzaam deed hij een paar schreden dichter bij, — een paar hazen kwamen uit den houtwal gesprongen den tuin in, zetten zich tot eten bij de koolplanten en ritsten met gulzige knauwen aan de bladeren, de laatste groente, die zijn tuin nog droeg.

— Zou ie. . . 't geweer hing geladen boven den schoorsteenmantel, al wel een half jaar zat er een schot hagel op . . . was ie niet gek um 't te loaten . . . streupen! nou ja! je mocht ze toch doodschieten en je mos gek wezen um iets wat woarde had te loaten liggen — veural hij nou! — was 't gien uitkomst? veur 'n hoas kreeg je minstens een gulden — die zou-ie loaten liggen! . . . Ku'je begriepen! . . . en z'n kool opvreten loaten deur dat tuig! . . .

Een oogenblik later stond hij binnen, zette een stoel voor den haard en nam het geweer van den spijker af, waaraan het steeds hing boven de blauwe borden voor de lijst.

De vrouw schrikte heftig, toen ze dat zag.

— Kees! wat goa je nou beginnen?" vroeg ze met angstige ver-

bazing en liet de kous, waaraan ze te stoppen zat, van schrik in haar schoot zinken.

— Dat zul je wel zien, strakjes!" kwam hij kortaf. — Ik weet wat ik doe!" Meteen ging hij naar buiten.

Nog geen tien minuten later hoorde binnen kwam loopen, driftig vallen, waarop Kees schielijk naar binnen kwam loopen, driftig de deur achter zich dicht sloeg en in 't slot draaide.

Hijgend kwam hij binnen, oogen schuw knippend tegen het lamplicht, schutterig van gebaar, verlegen-half met 't zonderlinge gebeuren eensklaps. Een groote haas slingerde hij midden in het vertrek op den steenen vloer.

— Doar is ie! Hartstikke-dood in eens! Kiek's wat 'n kanjer, die mot 'n daolder opbrengen, heur!"

Maar half voelde hij, dat ze blij konden zijn met den buit; voor beiden was er een wrange bijgedachte bij het welkome, geldelijke voordeel, dat zoo onverwachts binnen rolde. Hij had zich van arme, eerlijke daglooner tot wildstrooper gemaakt, dat wisten ze beiden heel goed. Al susten ze hun telkens sprekend geweten, ze wisten deze keer en bij een volgend buitgemaakt haas, uitvluchten genoeg te vinden om zich hun bedrijf als recht voor te stellen, — toch knoeide er iets binnen in hen, waarover ze zich schaamden en elkanders oogen ontweken.

Een dag of vijf had Kees er al niet meer aan gedacht om nog werk te gaan zoeken, hij groeide in zijn gedurig met goed gevolg ondernomen strooptochten, ook buiten zijn eigen terrein, en 't gemakkelijk gewonnen geld, dat Klaas, zijn oudste, mee terugbracht uit 't dorp bij zijn dagelijkschen gang naar den winkel, legde met blanken glans het zwijgen op aan het betere in de Driessens, dat nog lang niet zweeg.

* * *

't Was Oudejaarsavond.

De kerk was uit. Vol was 't geweest, geen plaats bijna was onbezet gebleven, vol van warmte in de ernstige rede van den ouden dominé, vol van gedachten in de hoofden en overleggingen in de harten der hoorders op dien laatsten avond des jaars.

Welgemoed waren de dorpelingen huiswaarts gekeerd, ieder naar zijn lieve, warme woning, welke dien avond den huiselijken kring omsluiten zou, waar in feeststemming de komst van het nieuwe jaar zou worden afgewacht, onder herdenken van wat voorbij was, bij velen blijde verwachtingen brengend voor de toekomst.

Drijver, de boschwachter keerde, ook uit de kerk naar zijn woning aan den achterweg, waar hem vrouw en beide jongens wachtten. Wél had hij redenen om dankbaar te zijn aan 't goede oude jaar. Had het hem geen zegen gebracht, het jaar rijk aan voorspoed in huis, rijk aan oogst op den akker, opslag bij zijn in-

komen, zoo welkom nu de jongens groter werden? Wél was er alle reden om opgewekt en blijmoedig de toekomst tegen te zien, en toch — Drijver liep met langzame schreden, peinzend, als wilde hij tijd winnen om een besluit te nemen vóór hij thuis was.

Straks in de kerk, was dat onrustige denken al begonnen en, nu hij daar weer eenzaam op den donkeren achterweg voortliep, moest hij weer alles overleggen om wat hem drukte tot klaarheid en oplossing te brengen.

Midden onder de preek, toen hij in een oogenblik van afleiding zijn oogen langs de rijen der menschen liet gaan, om te zien welke er al zoo waren van die goede, bekende gezichten, zoo vaak op die plaatsen gezien, trof hem een open plek op een der banken, de plek van Driessen, die zijn oude kameraad, zijn naaste buurjongen uit de blijde jeugdijaren geweest was. Samen hadden ze bijna dagelijks geleefd, samen waren ze later bij één wapen soldaat geweest, hadden als landsjes gediend en daarna elkaar min of meer uit het oog verloren, al zagen en spraken ze elkaar ook soms wel eens.

Drijver was den boschkant van het dorp opgegaan, had door vlijt en aanleg de kennis en de post van zijn ouden leermeester, den vroegeren boschwachter, gekregen.

Driessen was den lagen kant ingetrokken en van boerenknecht keuterboertje, door tegenslag daarna boerendaglooner geworden.

Toen Drijver zijn ouden maat miste op zijn kerkeplaats, was hem te binnen geschoten wat thuis een der jongens dien middag verteld had over Klaasje Driessen, hoe die ontdekt was met een haas en hoe

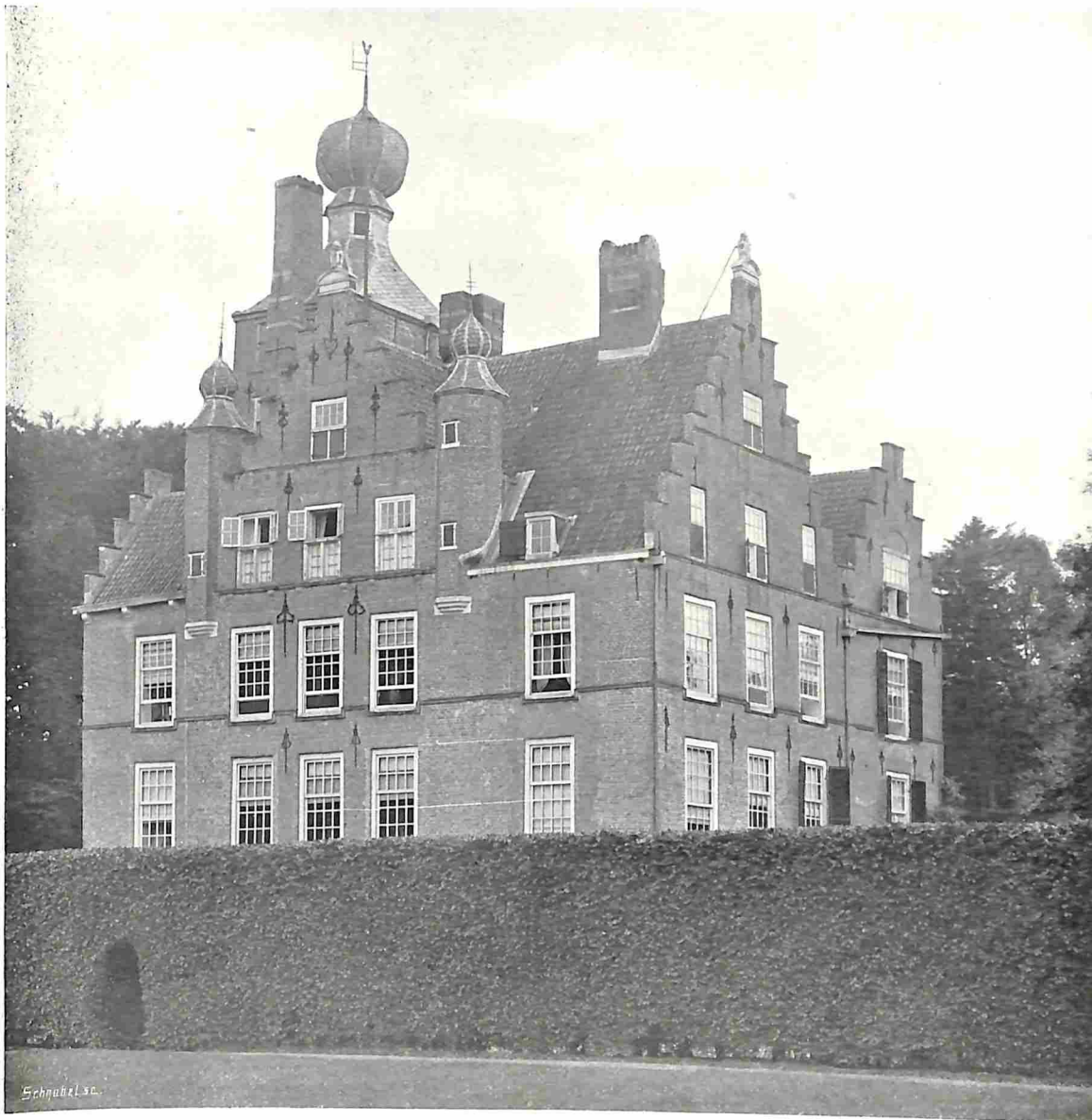

Foto Aug. F. W. Vogt.

ZUYLESTEIN. ACHTERGEVEL.

de jongens hem „streuper“ gescholden hadden. Die twee feiten zag hij nu eensklaps in verband met elkander, wat hem ontroeren deed en week maakte, zoodat hij bijna hardop gemompeld had: — Da's niet goed met Kees' da's mis met Kees!"

Hij verwonderde zich, dat Kees streupen moest.... — moest effen — jong ne! da's waar ok! Die was uut den tied en z'n ploats was verkocht.... As Kees mer wark had!.... Loat's kieken — 't was al in November geweest, dat die hofstee verkocht en um-gegoan was, — hadden ze Kees niet gehouden, dan 't wark met al die kiender misschien zonder, — zou-ie an 't streupen gesloagen zijn? — uut arremoei!.... Zoo had hij met verdeelde aandacht onder de preek zitten denken, en bij 't kerk uitgaan aan een uit de buurt gevraagd, hoe 't zat met Driessen. 't Antwoord bevestigde maar al te zeer zijn vermoedens.

Daarover ging nu weer zijn denken. Hij kon het niet hebben, dat 'n vriend in nood was en hulp noodig had, hulp, 'ok die van hum! Van streupen wier Kees niet beter, dat wist ie mer als te goed, — dat had d'r al zooveel noa den weerlich geholpen Als hij 'm 'ns wark gaf, — d'r kos nog best een boscharbeider bij in het achterbosch, waar zooveel boomstronken te kleuven vielen, nog, en gedundmost worden in de randboomen... *

* 't Was een teleurstelling! — Hè! zei moeder, met een blik op de beide jongens, die naast haar voor het fornuis stonden, om toch vooral goed te zien, hoe ze de heerlijke smouthollen wist te bakken, die de feestshotel van den avond vormen zouden. — Mo j' d'r nou bepoald vanoavond nog uut, kan dat nou niet 'ns tot margen... *

— 't Mot, vrouw! 'k bin met 'n anderhalf uur terug; veur tien bin 'k bij jullie en hoal de schoai in, dat zu' j' 'ns zien. 't Mot, as je alles wist....

— En maggen wij dan opblieven van 't ouwe in 't nije, voader? riefen zijn beide blauwoogen.

— Nou! dat mag wel, hè Moeder? Die sloap kriegt goat noa bed toe, en die opblieven eten alle smouthollen op".

Twee gelukkige gezichten: opblieven tot twaalf uur en smouthollen!

Stil, heel stil was 't in de woning van Driessen. De kinderen waren al vroeg te bed gestuurd, schreiend hadden ze ook gevraagd om op te mogen blijven tot 't nieuwe jaar kwam, maar vader had het barsch geweigerd.

In benauwend zwijgen hadden Kees en zijn vrouw een tijd bijeen gezeten: hij hield zich kwaad, norsch en kort beet hij ieder antwoord af, omgaf zich met een pantser van nijldige stroefheid, om niet te laten merken de innerlijke onrust, de wrange onvrede met zijn zelfgekozen stroopersbestaan der laatste dagen. Hij wou niet hooren de zachte, gebroekene stem van zijn vrouw, die schor vroeg: — Kees! je goat d'r vanoavond toch niet meer op uut?" Dat klonk als een aanklacht; hij dorst niet omzien naar haar oogen, waarin hij wist een verwijt te zullen lezen, 't zelfde verwijt, dat hij heel diep in zich verborgen hield en niet aan 't woord liet komen. Daarom bleef hij staren in 't vuur, toen ze hem dat vroeg, en mokte even.

— Werachtig wel! 'k Goai in de schuur zitten straks, doar zit 'k warm en bestriek den hof deur 't luuk heen!"

Nu lag Driessen daar buiten in het schuurtje op een hoop stroobossen, hals en mond verhuld in een dikke, wollen das, 't geweer naast hem binnen bereik, en zijn oogen, die traanden door de vriezende nachtkoude, welke binnentochtte door het opene luik, keken grimmig in het helder maandoorlichte buiten.

Steeds nog trachtte hij zich diets te maken, dat hij daar zoo moest zitten.....

Hij mōs wel streupen.... wie zou hullie te eten geven zoo'n langen wienter?

Hij zou z'n eigen gien mooie proatjes veurpreken, dat was enkel veur minschen, die 't goed hadden, — ze mosten zelf mer 'ns een maandje zonder wark loopen.... Je mōs wel streupen, en dan — 't kos 'm nou toch allemaal niks meer schelen..... Opblieven van 't ouwe in 't nije, feesthou'en, — joa! 't was nog al 'n tied veur 'm um tevrejen te wezen, as alles je zoo tegenliep, as alles je verstootte.... Ze hadden hum niet noodig, goed! hij hullie niet, hij zou wel streupen, hij mōs ummers.....

Zoo verhardde hij zich, hield oorlog met alle menschen om een grond te vinden tot oorlogsrecht.

Maar, 'n andere stem klonk er ook in zijn denken, die zei:

— Hoe was dat 't veurige jaar?.... Ze hadden 't nije jaar soamen ofgewacht, Trui en hij.... eerst noa 't darp geweest en noa de kark had hij nog 'n krintenbrood gehaald, dat in z'n schoone blauwe zakdoek mee thuisgekomen was: doar hadden ze feest mee gehou'en dien oavend; en veurgelezen had-ie wat d'r in de krant sting over de ouwejaarsoavend.... en loater, toen d'r buuten op de boerenploatsen geschoten wier met 't sloan van twaalfen, toen hadden ze veur de bedstee van de kiender gestoan, die sliepen as rozen.... — Wat binne we toch gelukkig! hadden ze tegen mekoar gezeid — alweer 'n joartje, veul heil en zegen in 't nije jaar, heur!.....

Was 't niet of 't gisteren pas gebeurd was?.... Mer dat kos niet meer zōo nou, — dat was veur hullie niet meer.... Heil en zegen! — Wat had 't gebrocht 't jaar dat nou um was? — Arremoei, arremoei!.... Liever 'n streuper as 'n schooier!.... Wat 'n nijt jaar brengen zou, 't kos 'm niet schelen, niks, niks kos 'm meer schelen nou.....

— Bewoog doar iets? Stil! kwam doar wat? Opbeurend het hoofd luisterde hij. — Niks!.... — Joa! doar kwam geloop den weg uut! Snel zich terugtrekkend, dieper het hoofd in de veilige donkerte der schuur, zag hij een man naderen den weg al, die zijn hek ontsloot en recht op zijn huisdeur aanstapte.

De deur was open.

Drijver stond op de donkere geut, zag een streep licht schijnen onder de kamerdeur.

— Volk! riep hij.

't Was stil, heel stil in de woning van Driessen.

— Volk! riep hij nog eens.

Niets verroerde zich binnen. Toen lichtte Drijver de deurklink op, liet de deur openkieren en riep nogmaals, luider nu. Met een sprong schrikte Trui op uit haar slaap. Loodzwaar was de slaap geweest: ze had haar leed niet meer verkroppen kunnen over dit droeve oudejaarseinde, nu alles, alles zoo heel anders geworden was om haar heen. Alleen had hij haar gelaten met haar verdriet, met de schande, die ze niet langer verdragen kon, die haar hoofd moe gemaakt hadden van toberig denken. — en ze had het moede hoofd op de armen gelegd, 't gezicht in de handen, en geschreid tot haar oogen geen tranen meer hadden, tot alle verwijt en schrijnend pijnlijke gedachten verdoften in slaap, slaap, die zich eindelijk over haar ontfermde.....

— D'r was volk! — Joa, wie is doar?" Snel herstelde zij zich, schoof het losse haar naar achteren, dat neerhing over behuilde, gezwollen slaapoogen.

— Ik ben 't, Driever, is Kees d'r in?"

— 'k Gleuf, dat ie in de schuur is, wacht! 'k zal 'm effentjes roepen. — goa d'r bij zitten".....

Drijver ging niet zitten; 't was een korte boodschap, welke hij had aan zijn ouden kameraad.

Weinig woorden werden er gesproken tusschen den ongewonen, laten bezoeker en den bedremmenden, stotterenden strooper, maar ze gingen recht op den man af. Er werd niets verweten, er

werd niets beleden, — er werden stevige mannenhanden ineengeslagen, en er was een vrouw, die schreide, maar nu van geluk.

De torenklok van het dorp deed twaalf slagen klinken, die vēr over het land galmend verstierven in den winternacht. Tegelijkertijd klonken uit het dorp en van de achterwegen, van den boschkant en van uit de boerenbuurten overal geweerschoten, dof opbrommend van uit de verte, zwaar knallend dichtbij.

Er werd met los kruut geschoten van 't oude in 't nieuwe.

En één dier schoten, — niemand heeft het ooit geweten, want 't viel bij het eenzaam liggende woninkje van Driessen aan den zandweg en niemand dan hijzelf was er bij tegenwoordig. — één dier schoten joeg een flink schot hagel de lucht in.

Een schot scherp zonder doel was het, tōch joeg het de booze geesten, die 't geluk van 't nieuwe jaar bedreigden, op de vlucht; 't gaf een afscheid aan wat geweest was, en begroette een nieuw jaar vol blijde verwachtingen.

G. DE GRAAF.

DE EERSTE DER ZEVEN TIJGERS.

TIJGERJACHT.

MAANDEN had ik in de Preanger Regentschappen zonder eenig succes getracht een tijger onder schot te krijgen; ofschoon ik mij te voren zooveel mogelijk door het lezen van boeken over tijgerschieten van die sport op de hoogte had gesteld. Toen in Novem-

ber de regens weder invielen, die al het wild, dus ook den tijger, over een veel grooter oppervlakte doen verspreiden door den overvloed van water in de maanden lang uitgedroogde rivierbeddingen en beken, wist ik, dat voorloopig alle redelijke kans geheel uit was. Voor tijdverdrijf besloot ik een reisje naar Engelsch-Indië te maken. Daar reizende las ik op een goeden dag in the Asian, de Indische Field, hoe een Engelschman in een week drie tijgers geschoten had. Een brief aan dien gelukkige geschreven was mijn eerste werk; hem vragende, hoe men tijgers onder schot krijgt. Dit epistel zond ik der redactie van de Asian toe, met beleefd verzoek van doorzending. Het antwoord was* de hieronder vermelde regels voor tijgerschieten, en meen ik deze de perfectie zijn. In het begin van den drogen tijd was ik op Java terug; ging nu naar Oost-Java naar de residentie Kediri en maakte mijne opwachting bij den resident, die mij meer dan welgezind was. Voorzien van eene aanbeveling voor den assistent-resident van Blitar was ik spoedig daar aangekomen. Na een bezoek aan den ass.-resident en den volgenden dag aan den regent, vertrok ik, na nog de laatste dagen versehe vivres voor mijzelf, bedienden en dragers gekocht te hebben, naar een kampong, een halven dag rijden ten Zuiden van Blitar gelegen. Dank zij al de zorgen van het inlandsche bestuur had ik eenige der beste inlandsche tijgerjagers mede, die met mijn kok en bediende den dag te voren vertrokken waren met de karren bagage en een viertal pinken. Dien namiddag ter plaatse komende, vond ik mijn tent opgezet en eenige hutjes voor de keuken en slaapplaatsen gemaakt, op een schaduwrijke plek dicht bij een riviertje. Ofschoon op de kaart Zuidergebergte geheeten, is het terrein hoogstens heuvelachtig, zelfs voor Holland. Dadelijk deed ik bekend maken, dat vijftig cents voor elk versch tijgerspoor, dat aangewezen werd, waar ook, zou worden uitgekeerd. Toch werd er den volgenden dag, Zondag, niets gerapporteerd. Met de jagers liep ik heel vroeg in den ochtend eenige wildpaadjes af; niets werd gezien. 's Maandags werd versch tijgerspoor gewezen, niet ver van het kamp en met heel veel moeite een der pinken op deze plaats vastgebonden. Rook het dier nog de eigenaardige geur van den tijger, werd het hem zoo bang 'om het harte, dat hij door zes koelies als een pak door het bosch gedragen moest worden? En toch werd de pink niet het slachtoffer deze maal.

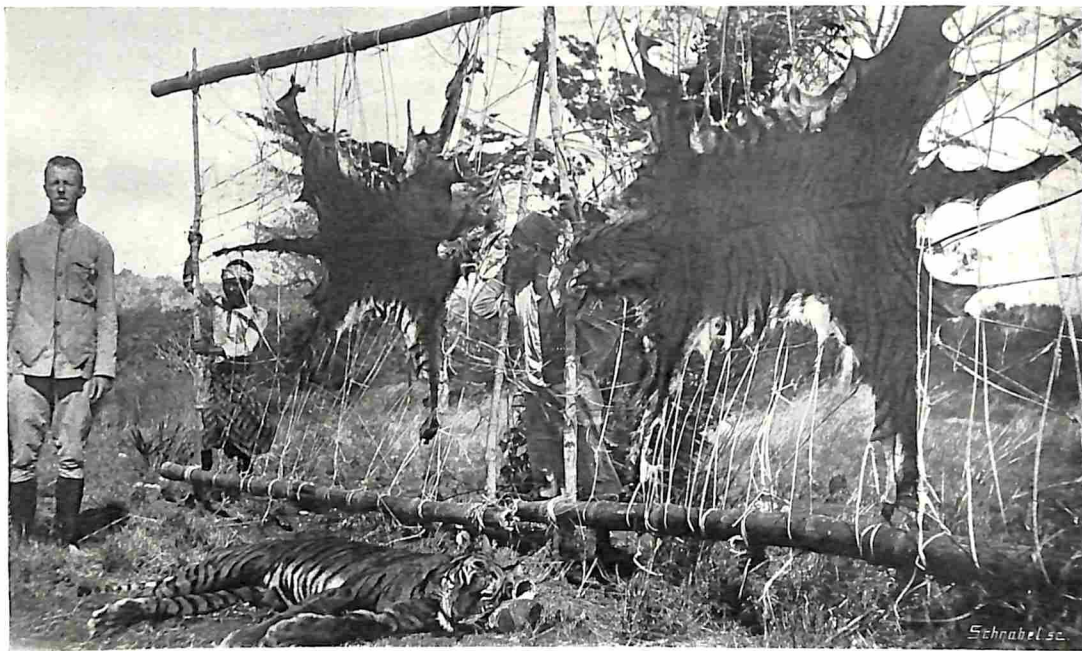
De volgende dagen gingen kalm om; de jonge pinken werden geleidelijk op of nabij versehe tijgersporen uitgezet en elken dag tweemaal water en gras gegeven. Zondagochtend ging ik voor twee nachten naar Blitar terug om een rampok bij te wonen. Honderden Javanen waren naar Blitar gekomen voor dat feest, allen van speren, twee Meter lang, voorzien. Ditmaal was de rampok ter eere van eene verhooging in rang van den regent. Eerst was ten zijnen huize receptie; al heel vroeg, om negen uur 's morgens en alleen voor heeren. Om tien uur begaven wij ons allen op het plein voor de woning van den regent gelegen en begon de rampok. Het plein was half afgezet door de vier, vijf rijen dichte drommen inlanders allen van lanssen voorzien. Elk dorp en gehucht was door een zeker aantal zijner inwoners vertegenwoordigd en dorpsgewijze opgesteld, terwijl boven elk dorps hoofd zijn waardigheidsteeken, een pajong, gehouden werd. In het midden waren een zevental hokken opgesteld met de gewoonlijk door onvoldoende

DE DOODE TIJGER EN HET WAPEN DAT HEM VELDE.

voeding eenigszins afgematte tijgers en panter. De een na den ander werden nu de hokken door het trekken aan lange touwen geopend, of liever vielen de vier zijden weg, daar anders de dieren zouden verkiezen in hunne donkere schuilplaatsen te blijven. Terwijl de panter gewoonlijk regelrecht in de speren loopt en dus gelukkig terstond wordt afgemaakt, is de tijger minder doorzettend en duurt het soms lange minuten, vóór het in oogen en ingewanden gekwetste dier den genadestoot ontvangt. Een aangenaam gezicht is een rampok zeer zeker niet. Dien avond was er nog een schitterende partij bij den regent, een bal, gevolgd door een souper en afgewisseld met een Chinesche optocht. Onder het bal kreeg ik een brief van mijn kok, mij meldende, dat dien dag een pink door een tijger weggehaald was. Dinsdag om vijf uur was ik reeds op weg naar het kamp; doch daar alle paarden en voertuigen nog voor de feesten te Blitar waren, was ik pas om tien uur ter plaatse. De pink vond ik een 30-tal passen van de plaats, waar hij vastgebonden was, het bosch ingesleept; een dij en een gedeelte van den maag waren reeds opgegeten. De machan, een overdekte ligplaats, was verkeerd opgesteld in een der dichtbij zijnde boomen en na dit verbeterd te hebben, was pas tegen den middag alles geheel in orde. 's Avonds om vijf uur was ik in de machan, twee meter van den grond af. Een stallantaarn op den grond gezet, en gedeeltelijk door struiken en bladeren omringd als een scherm, liet ik nog opstellen en zond de jagers en dragers naar het kamp terug, met bevel mij den volgenden ochtend weder af te halen. Het was juist nieuwe maan en ik had gedurende den nacht geen kans op een schot kunnen hebben zonder licht. Met zonsondergang ging ik vlug de lantaarn aansteken en werd het tijd mijn muskietennet uit te spannen en mijn boek (ter zijde te legen, wegens gebrek aan licht. Aangenaam dommelde ik eenige uren, toen tegen acht uur de tijger kwam. Dadelijk trok hij de prooi uit den lichtcirkel, doordat de lantaarn verkeerd geplaatst was en begon zijn maal, zonder dat ik een schot kon wagen. Na zeer luidruchtig zijn eerste eetlust gestild te hebben, verliet hij na een half uur zijn maal. Dank zij muskietennet en matrasje, in de machan uitgespreid, passeerde ik een vrij goeden nacht, maar was toch blijde, den volgenden

ochtend niet lang na zonsopgang de stemmen van mijne jagers te hooren naderen. Reeds wilde ik, mij naar beneden buigende, den eerst komende mijn geweer aangeven, toen opeens een groote tijger, zacht brommende, maar geweldig nijdig kijkende, zich vertoont, en tracht den prooi weg te sleepen, wat hem echter niet gelukt, dank zij het staalraad. Het volgende oogenblik schiet ik en zie daarop den tijger kalm verdwijnen, naar ik meen met de achterbeenen sleepende. Bij het zien van den tijger op een meter of vijf afstands, waren mijne jagers en dragers begrijpelijkerwijze omgekeerd en waarschijnlijk min of meer snelvoetig naar kamp en kampong teruggelopen. Na een uur wachters, gedurende welken tijd ik in angstige verbeelding overal loerende tijgerkoppen in de boschjes zag, komt eindelijk de halve kampong, met speer en geweer gewapend, opdagen. Spoedig was ik weder op den beganen grond en werd terstond het bloedspoor van den tijger gevolgd. Ongetwijfeld is dit het mooiste oogenblik voor een jager, als alles goed afloopt. Voetje voor voetje voortgaande vinden wij spoedig een geheele dijk van den dooden pink, in nijd nog door

HET SPANNEN DER TIJGERHUIDEN.

het gewonde dier medegenomen, en weldra hooren wij ergens in het bosch zijn dof gebrom. Twee flinke inlanders blijven nu steeds vlak achter mij, en, met hunne lange lans en struiken zooveel mogelijk voor mij neerbuigende, om beter te kunnen zien, ontdek ik ten slotte den zwartgelen rug, waar nog beweging in is, en help ik het arme dier door een schot uit zijn lijden. Onder vreugdekreten wordt hij nu naar het kamp gedragen en na gemeten te zijn, gevild. De huid met arsenische zeep ingewreven, wordt tusschen vier bamboe's te drogen gestrekt, en nu blijkt de afstand tusschen neus en einde staart negen Engelsche voeten en een inch, dus ongeveer drie meter. Dien avond eet ik voortreffelijke tijgerbiefstuk, die, in kleur en smaak, aan kalfsvleesch doet denken. Met het bloed schreef ik eenige prentbriefkaarten aan familie en bekenden. Dit was de eerste van de zeven tijgers, die ik op mijne volgende tochten zou schieten. Ik keerde, na de huiden nog eenige dagen te hebben laten drogen, volkomen gelukkig naar Blitar en beschaving terug.

De regels voor tijgerschieten zijn de volgende:

Verschaft u „prooi” voor tijgers, door witte of licht gekleurde pinken of koeien vast te binden bij wegen, kruiswegen of stroommen, wanneer het bekend is dat zij door tijgers worden bezocht. Door het geven van premies voor versch tijgerspoor kunnen dergelijke plaatsen gemakkelijk gevonden worden. Tegen tien uur 's morgens en vijf uur 's avonds worden de prooien bezocht om ze gras en water te geven. Wanneer de koe weggehaald is, laat dan inlandsche jagers het spoor van den tijger vinden, aanwijzen en volgen; gij echter steeds voorop gaande, weinig of niet sprekende. De tijger is een vreesachtig dier, dat niet te veel verstoord moet worden. Zoodra de prooi gevonden is, wordt deze door één persoon met dik staaldraad aan stevige wortels of boomstam vastgemaakt. Gras en struiken rondom mogen noch geknakt, noch omgebogen worden; alles moet zooveel mogelijk blijven, zooals de tijger het verlaten heeft.

In het kamp zijn te voren van bamboe de vloer en vier zijden van de machan gemaakt en een afdakje van gras voor den regen. Deze stukken worden nu terstond gehaald en zonder eenig gerucht in een dichtbij zijnden boom op twee meter van den grond in elkaar gezet en vastgebonden, op zes of twaalf meter afstand van de prooi. Tegen drie uur 's middags brengen jagers en dragers, zonder dat veel of luid gesproken wordt, een dunne matras, dekens, muskietennet, veldflesch met water, boek en twee geweren ter plaatse; en stuurt gij hen zoo spoedig mogelijk, als alles in de machan is, naar het kamp terug, met de opdracht den volgenden ochtend om zeven uur, met kodak weder daar te zijn. In een der wanden is een gat, om het geweer door te steken, gemaakt, een decimeter vierkant, waarvoor een schermpje geplaatst wordt. Wanneer de geweren met den loop naar het schietgat gericht zijn, kan men zich gerust languit strekken en gaan lezen. Komt de tijger, dan richt men zich héél langzaam op, neme het geweer in de handen en doe het schermpje van het schietgat af. Men laat den tijger kalm eten, en wanneer hij daarin geheel verdiept is, schiet men op ruggegraat, in longen of hart.

C. W. A. B.

VARIA.

Er worden ernstige pogingen gedaan tot het houden van een scheepvaarttentoonstelling.

Ten blijk, hoe de initiatiefnemers zich een dergelijke tentoonstelling denken, bewijze: dat het tentoongestelde onder meer kan zijn een historisch overzicht van het Nederlandsch zeewezen, het tentoonstellen van oude en nieuwe modellen van oorlogs- en handelsvloot, tot zelfs de allernieuwste, de duikboot, toe. Voorstelling van den omvang van de scheepvaartbeweging op Nederlandsche havens en wateren. Aanschouwelijk beeld van het transport te water, aantal schepen en aantal personen, die bij dit transport betrokken zijn. Tractie, welke wordt en werd benut om

die schepen voort te drijven. Inrichting om te lossen, kaarten, zeevaartkundige instrumenten, voorstelling van het reddingwezen, hygiëne, eerste hulp bij ongelukken, waarvan een grootere bekendheid aan boord bepaald een behoefte is. Nieuwste vindingen van voorwerpen, die bij de scheepvaart gebruikt worden. Aanschouwelijk beeld van de vaarwaters en hunne capaciteiten. Overzicht van onderwijs, scheepsbouw en aanverwante bedrijven, machines, ketels, motoren, jachten, enz. Verder assurantiwezen, scheepsboekwerken en scheepsproviandeering, verduurzaamde levensmiddelen, enz. Modellen van bagger- en andere waterbouwen de Zuiderzee als land, het laatste met fabrieken, stoomgemalen, kanalen, scheepvaart voor af- en aanvoer van goederen, enz.

Het plan gaat uit van de heeren J. H. Bergmann, J. J. van Capelle, mr. A. J. van Hamel en G. S. Vlieger, allen bestuursleden der Vereeniging „Schuttevaer”, afdeling Amsterdam, en heeft reeds sympathie ondervonden van velen in den lande.

Bewijzen van instemming kunnen gezonden worden aan eerstgenoemde, Prins Hendrikkade 106, Amsterdam.

NARCISSEN.

III. LEGENDEN.

ZOOALS ik reeds in de gelegenheid was om mede te deelen, behooren de *Narcissen* tot de oudste bekende planten. Zij worden gevonden in Griekenland en Italië, het land der mythen en legenden en wonder is het dan ook niet, dat er ook van deze bloem, die bij de ouden hoog in eere stond, verscheidene legenden bekend zijn.

Omtrent het ontstaan van de *Narcis* verhaalt o.a. Ovidius in het 3de boek van zijn *Metamorphoses* het volgende:

Op zekeren dag bezocht de nimf Liriopé met haar pas geboren kindje den geleerden Tiresias, ten einde van hem te vernemen, wat wel het lot van haar lieveling zou zijn. Deze voorspelde den kleinen, die den naam droeg van Narkissos, veel geluk, doch dit geluk zou slechts zoolang duren als hij zich van zijn eigen schoonheid niet bewust was.

Het kind groeide op tot een knaap van buitengewone schoonheid, en zoo mooi was hij, dat hij reeds op zestienjarigen leeftijd de opmerkzaamheid van alle meisjes trok. Geheel onbewust van zijn eigen schoonheid bleef hij volkomen onverschillig voor de oplettenheden, hem door de meisjes van zijn dorp bewezen.

Eindelijk werd een der meisjes, Echo, de dochter van Juno, smoorlijk op hem verliefd. Het was niet een der mooiste meisjes en daarbij had Juno haar uit haar nabijheid verbannen, omdat zij, wanneer Juno haar minder trouwe echtgenoot Jupiter op een geheime minnarij wilde verrassen, dit steeds aan hem verried. Elke poging, die Echo echter aanwendde om de liefde van Narkis-

sos te winnen, faalde, steeds stuitten haar pogingen af op diens onverschilligheid en trots. Makkend trok zij zich ten laatste in de eenzaamheid terug. Hier maakte zij kennis met Nemesis, aan wien zij haar verdriet mededeelde en die beloofde haar te zullen wreken door de voorspelling van Tiresias tot waarheid te maken, door Narkissos zijn eigen schoonheid te doen kennen.

Op zekeren dag keerde hij van de jacht terug, en wist Nemesis hem vermoeid en afgemat te brengen in de nabijheid van een klaterende, kristalheldere, frissche bron. Narkissos zegende het toeval, dat hem nabij dit water bracht, hijgend zonk hij op de knieën. Ten einde aldus zijn dorst te kunnen lesschen.

Maar wat ontwaarde zijn oog! Tusschen de bladeren der waterplanten, beschenen door de zon, die tusschen de bladeren scheen, welke hem beschaduwde, zat op het hagelwitte grint van den bodem een schoone jongeling, die hem met zachte, blauwe oogen vriendelijk toelachte. Nooit had Narkissos nog zoo'n schoone jonge man gezien en zijn vriendelijken groet werd even vriendschappelijk beantwoord. Langzaam boog hij zich tot den jongeling en deze naderde ook hem, door een onwederstaanbaren drang wilde hij een kus op zijne lippen drukken, maar zie, op het oogenblik, dat hij dat genot zou smaken, begon het water

NARCISSUS TOTUS ALBUS op $\frac{3}{4}$ nat. grootte.

te rimpelen en het schoone beeld loste zich als het ware daarin op. Teleurgesteld zonk Narkissos op den oever neder doch zie, toen het water weder kalm geworden was bemerkte hij weder hetzelfde beeld. Weer deed hij pogingen den schoonen jongeling te naderen en weer toonde deze dezelfde neiging doch zoodra hij hem een kus wilde geven begon ook nu het water weer te rimpelen en verdween het schoone gezicht.

Telkens en telkens weder herhaalde Narkissos zijne pogingen doch telkenmale ondervond hij dezelfde teleurstelling, meer en meer klom bij elke mislukte poging zijn hartstocht, troosteloos wierp hij zich op het gras neder en klaagde luide zijn nood. Nemesis had haar doel bereikt; Echo was gewroken, want Narkissos was op zich zelf verliefd geraakt.

Nog eenmaal herhaalde hij zijne pogingen. Langzaam en voorzichtig boog hij zich tot den schoonen jongeling over en toen het beeld zich weder in het kalme water verloor, sprong hij troosteloos op, rukte zich de kleeven van het lijf en sloeg zich met de vuist een roode plek op de hageblanke borst.

Echo, die uit de schuilhoek Narkissos bij zijn pogingen had gadeslagen, kreeg thans medelijden met hem en toen hij zich op het gras nederwierp en zijn leed in een luid helaas! uitgalmde, riep zij hem op weemoedigen toon eveneens helaas! toe.

Zijne krachten waren echter door overspanning uitgeput en, zijn einde voelende naderen, wierp hij zich nog een smachtende blik op het spiegelbeeld en riep het als laatste afscheidsgroet een treurig vaarwel! toe. Vaarwel! klonk het zacht en treurig achter hem. De kracht ontbrak hem zich om te wenden en levenloos zonk hij ter aarde.

De voorspelling van Tiresias was bewaarheid.

Korten tijd hierop vonden de boschrimfen den schoonen jongeling; zij hieven luide jammerklachten aan, bestrooiden hem met haar afgeknipte haarlokken en verwijderden zich om een brandstapel te maken, ten einde hem zodoende de laatste eer te bewijzen. Toen zij echter terug kwamen, was het lijk verdwenen, doch zij vonden op die plek een weelderige plant, met witte bloemen, in het midden met een rood omrand geel hart.

Zij hadden de Narcissus poëticus, de Dichter-Narcis, gevonden.

Een tweede legende is van Italiaanschen oorsprong en wordt vermeld in het weinig bekende boekje *Fleurs animées* van Taxile Delord.

Wanneer de Napolitaansche visschersmeisjes in een kring haar netten zitten te breien, dan verhalen zij elkander de geschiedenis van de schonoe Narcissa en haar ongelukkig einde.

Zeker was Narcissa het schoonste meisje van al de dorpen in den omtrek, haar oogen waren zacht en fluweelachtig, haar leest welgevormd, haar voetjes klein, zij was vlug als een hinde.

Te veel was zij zich echter van haar schoonheid bewust, en meisjes, die weten, dat zij schoon zijn, zijn veelal gevaarlijk; men moet ze ontwijken.

Zoo was het ook met de schoone Narcissa.

Luigi was de zoon van een oud soldaat Luigi-Naldi; hij was een flinke jonge man, braaf en godvruchtig, gezien bij zijne makkers en bovenal een kloek zeeman.

Luigi geraakte verliefd op Narcissa, steeds was zij in zijn gedachte, overal volgde hij haar, en de bloemen, die zij schijnbaar achteloos wegwierp, raapte hij op en drukte ze weenend aan zijn hart.

En Luigi, die in het bezit was van een flink steenen huis, een groote bark en nieuwe netten, bood dit alles aan Narcissa aan, die niets anders bezat dan haar schoonheid, een spinnewiel en een spiegel. Haar spinnewiel stond echter altijd stil, omdat zij niets anders deed dan zich zelf bewonderen in haar spiegel; toch nam zij, die slechts droomde van vermaken en schoone kleederen, het aanbod van Luigi aan, omdat het haar trots streefde, dat zij de uitverkorene was van dien flinken jongen man.

Toen Narcissa kort daarop met andere meisjes naar de stad geweest was, zeide zij, tehuis komende tot Luigi: „Ik heb in de stad burgermeisjes gezien, veel minder mooi dan ik, doch zij waren getooid met fluweelen kleedjes, zij droegen linten in het

haar en een gouden kruis om den hals: dat alles maakte ze mooier dan ik.

Luigi ging daarop naar de stad, hij kocht er een fluweelen kleedje, linten en een gouden kruis en schonk het Narcissa met de vraag of zij nu gelukkig was.

„Zeker ben ik nu gelukkig,” was haar antwoord, „want nu ben ik schooner dan al de anderen.”

„En wanneer zullen wij nu trouwen?” vroeg hij haar.

„Trouwen? O, dan moet eerst de tijd van den wijnoogst voorbij zijn, eerst moet ik dan nog van mijn vrijheid genieten, met mijn vriendinnen dansen en zingen.

Toen de wijnoogst voorbij was vroeg Luigi weder aan Narcissa, en wanneer zullen wij nu trouwen.

Trouwen, o, eerst moet de winter voorbij zijn, want nu is het daartoe te koud.

En toen hij in de lente zijn vraag herhaalde, luidde het antwoord, dat zij het te druk had met zaaien en in den zomer had zij te veel te doen met den oogst. Steeds weder stelde zij Luigi uit en deed in werkelijkheid niets anders dan voor den spiegel staan, zich zelf opsieren met de geschenken, die hij haar gaf, en daarna haar eigen schoonheid bewonderen. Voor haar minnaar had zij echter slechts nauwelijks een blik over.

Ondertusschen had Luigi haar met geschenken overladen, waartoe hij achtereenvolgens zijn steenen huis, zijn flinke bark en zijn nieuwe netten had moeten verkoopen, zoodat hem ten slotte niets overbleef, en toch beminde hij Narcissa even vurig.

Wederom vroeg Luigi, en wanneer zullen wij nu trouwen?

Slechts hem zal ik trouwen, die mij gouden ringen en oorbellen, diamanten schoengespelen en fijn linnen kan verschaffen, antwoordde zij hoogmoedig.

Luigi zweeg en vertrok, doch kort daarop keerde hij weder en gaf aan Narcissa wat zij gevraagd had. Deze tooide zich met al de sieraden, danste en lachte, doch vroeg niet op welk een wijze haar minnaar aan die schatten gekomen was.

Altijd hooger werd zij in haar eischen en steeds wist Luigi er aan te voldoen, doch het duurde niet lang, of de naam van den roover werd berucht en de gouverneur werd gedwongen soldaten uit te zenden, om zich van hem meester te maken. Narcissa zat aan het venster, toen deze voorbij trokken en zij lonkte den officier toe, toen deze uittrok om haar minnaar te doden.

De soldaten keerden weer en zij droegen het lijk van Luigi. Narcissa snelde hen tegemoet en zag den officier lachend aan.

Deze bleef ongeroerd en vroeg haar wat zij wenschte.

Kent gij mij niet, vroeg zij vleierend, ik ben Narcissa.

Terug, ongelukkige, riep de officier, weet dan, dat ik het was, die den roover doodde en dat zijne laatste woorden de donkere

Narcissa golden, voor wier liefde hij zich opofferde. Uit mijn oogen, verleidster.

Ieder draaide daarop het schoone meisje den rug toe, en noch hare vriendinnen, of de jongelingen van het dorp, noch de grijsaards of de vrouwen wilden meer iets met haar te maken hebben.

Zij vlood uit het dorp en verborg zich in een grot bij een bron, die een kluizenaar er eertijds door zijn gebed had doen ontspringen.

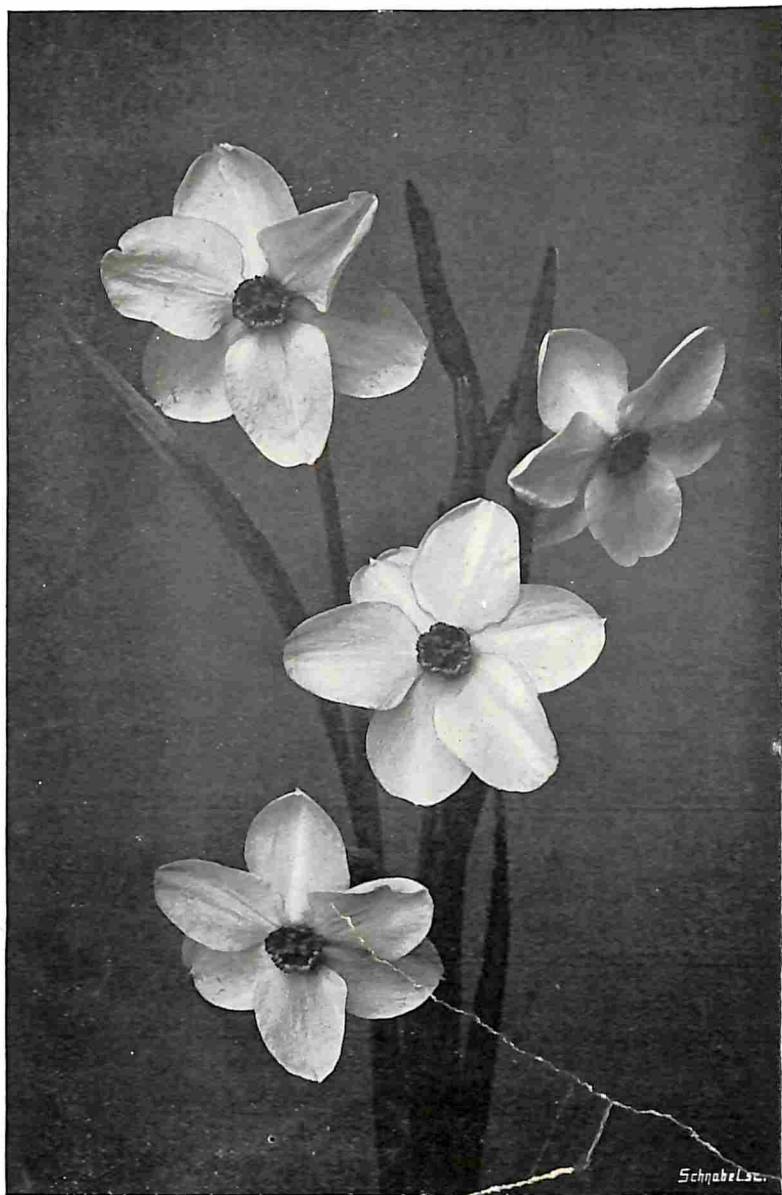
Doch zij beterde haar leven niet, zij deed geen boete, doch beschouwde uren achtereen haar traai gelaat in het kristalheldere bronwater.

Een oude monnik hoorde van het verdwaalde schaap, hij ging haar opzoeken, doch vond de grot ledig en naar de bron gaande, zag hij op de plaats, waar Narcissa gewoonlijk zat, een prachtige witte bloem bloeien, die door haar blankheid aantrok, doch wier geur bedwelmend was.

En het volk vertelde elkander, dat toen Narcissa een dag te voren zich weder in den bron spiegelde, een bronnimf haar bij het hoofd greep en in den afgrond sleepte, om de zondares aan Satan over te leveren.

Dit is de geschiedenis van de Narcis, die de visschersmeisjes elkander vertellen, wanneer zij in een kring gezeten haar netten breien.

E. T. W.

NARCISSUS POËTICUS ORNATUS.